

25.76x34.41	1	עמוד 27	סופהשבוע	05/2025	93957065-4
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

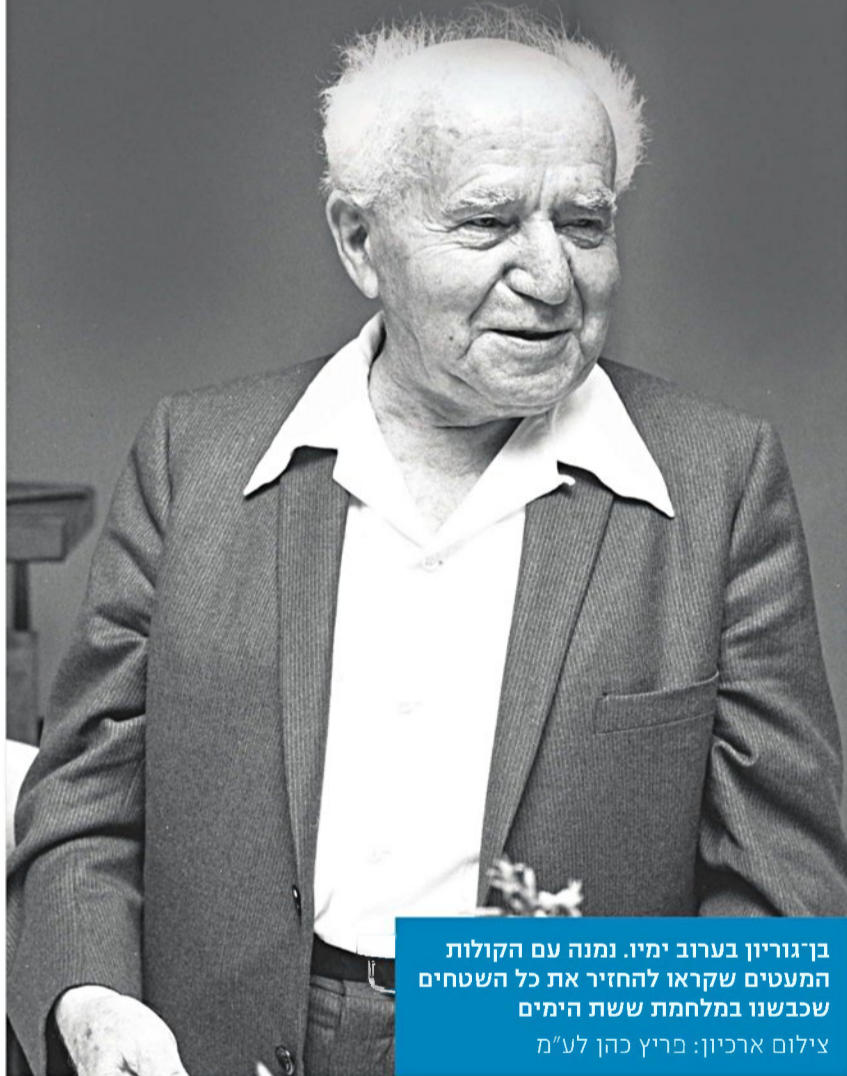
חיים רמון

קץ

הפרגמטיות

לאחר שמחנה המרכז שמאל זנח לחלוטין את המאבק נגד חזון ארץ ישראל השלמה ומתרכז בזוטות, זה הזמן למפלגה חדשה שתציג אלטרנטיבה אידיאולוגית לרעיון המסוכן של סיפוח השטחים

בן-גוריון בערוב ימיו. נמנה עם הקולות המעטים שקראו להחזיר את כל השטחים שכבשו במלחמת ששת הימים צילום ארכיון: פריץ כהן לע"מ

זוכה לעדנה - אך בצד הפוליטי-אידיאולוגי השני יש ריק מוחלט. במשך יותר מעשור מחנה המרכז-שמאל זנח את עיקר תורתו של בן-גוריון ולא מציג שום אלטרנטיבה אידיאולוגית לחזון של מחנה הסיפוח. מנהיגי המרכז-שמאל לא עוסקים בשום עניין אידיאולוגי, והנושא הכמעט יחיד שמעסיק אותם זה רק לא-ביבי - מה שמוביל אותם למחזות הזויים, כמו תמיכה בליברמן ובנט הסיפוחיסטים. הריק האידיאולוגי במחנה המרכז-שמאל אף הביא את מנהיגיו לאמץ מרכיבים רבים ממדיניות נתניהו ביחס לפלסטינים, כמו מדיניות "הכלת חמאס" ומדיניות הפיצול בין רצועת עזה לבין יו"ש.

קול אחד לכל תושב

אגב, מי שחושב שהפלסטינים ימשיכו להמתין בסבלנות עד שנכריע בינינו לבין עצמנו בנוגע לגורלם, ועד אז יימשך המצב שבו אנו שולטים על שלושה מיליון פלסטינים ביו"ש בלי זכויות אזרח - חולם באספמיה. מי שבורק ומנתח את המגמות בחברה הפלסטינית ביו"ש, רואה שרוב גדול בקרב הצעירים הפלסטינים תומך בויתור על פתרון שתי המדינות ועל מדינה פלסטינית עצמאית, ובמקום זה קורא לכינון מדינה אחת על כל הארץ, שבה לכל אחד יהיה קול אחד. בשיחותיי עם בכירים פלסטינים שעתידיים לתפוס מקום מרכזי בהנהגה שתקום לאחר עידן אבו מאזן, הם אומרים לי בפירוש שאם ישראל לא תסכים למדינה פלסטינית עצמאית לצידה, הם מתכוונים לוותר על ריבונות עצמאית ולתבוע זכויות שוות, לרבות הזכות לבחור והזכות להיבחר לכנסת. כך, למשל, מוחמד דחלאן, מהמנהיגים הפלסטינים הבולטים, הכריז עוד בדצמבר 2018 כי "אם אתם רוצים לספח - אין בעיה, אך אנחנו מכריזים: מדינה אחת, שוויון זכויות וזכויות הצבעה". הבכירים הפלסטינים מוסיפים ואומרים שאין בכוונתם להמשיך להיות העם היחיד בכל רחבי תבל שאין לו זכות פוליטית להצביע לשלטון המרכזי.

ולמרות זאת, ראשי האופוזיציה הנוכחית יאיר לפיד ובני גנץ מקדישים את כל זמנם רק לתקיפת ממשלת נתניהו על זוטי דברים, אך ביחס לקידום סיט המדינה הירלאומית על ידי הממשלה, הם ממלאים פיהם מים. בנט וליברמן כמובן לא תוקפים את הממשלה על הרחבת ההתנחלויות ועל הסיפוח השקט של יו"ש, כי הם תומכים בגאון במהלכים אלו. אפילו יאיר גולן, שעומד בראש מפלגת שמאל לכאורה, מעסיק עצמו רק בהדרה תפישות בולשביקיות, בקריאה להמרדה וסרבנות, ברל"בים ובאימוץ עמדות קפלניסטיות קיצוניות.

לבחירתו של בן-גוריון במדינה יהודית גם בלי שלמות הארץ, אין כיום כבר שום מייצג נאמן במערכת הפוליטית, ואין כמעט זכר בשיח הציבורי. לכן, לקראת הבחירות הבאות חייבת לקום מפלגה בן-גוריוניסטית שתחרט על דגלה את הבחירה במדינה יהודית בחלק מארץ ישראל, ותיאבק נגד חזון המדינה הירלאומית עם רוב ערבי, שהוא קץ החזון הציבורי של הרצל ובן-גוריון. במקביל, מפלגת הבן-גוריוניסטים תפעל לכונן הסדרי ביטחון נוקשים בכל ארץ ישראל כדי לשמור את ביטחונם של אזרחי המדינה היהודית, ותממש את הגישה שאפיינה את ראש הממשלה הראשון - מדינאות פרגמטית לצד ביטחוניזם נחוש. ❖

השבוע ישראל חוגגת 77 שנים לעצמאותה. למרות כל מה שעברנו בשנה וחצי האחרונות, ישראל היא מדינה איתנה ומשגשגת עם צבא חזק, כלכלה יציבה, תעשיית הייטק מפוארת, מקורות אנרגיה שופעים, ועל פי סקרים של האו"ם, אורחיה מעידים על עצמם שהם מהמאושרים באזרחי העולם. מאז 7 באוקטובר ראינו שגם כאשר כל אויבינו קמים עלינו לכלותנו, אנו יכולים להם.

עם זאת, על ישראל עדיין מרחף איום קיומי מרכזי. האיום הוא לא איראן או חמאס או חיובאללה, אלא הפיכת ישראל למדינה דוילאומית עם רוב ערבי. המציאות שבה ישראל שולטת על שלושה מיליון פלסטינים ביו"ש במשך שישה עשורים לא תימשך לנצח, והיא מובילה אותנו למדינה דוילאומית. הרצון הנוכחי לספח גם את רצועת עזה רק יאיץ תהליך זה.

המחלוקת בין תומכי חזון ארץ ישראל השלמה, גם במחיר של מדינה דוילאומית, לבין תומכי הבחירה במדינה יהודית גם במחיר של ויתור על שלמות הארץ, סימלה את קו פרשת המים שחצה את הפוליטיקה הישראלית עוד לפני הקמת המדינה. דוד בן-גוריון הציג את הבחירה במדינה יהודית באופן חד וברור: "הבחירה היחידה שעומדת בפני הציבור היא או מדינה יהודית בחלק מארץ ישראל, או מיעוט יהודי במדינה ערבית בכל ארץ ישראל".

בן-גוריון, שבעיני הוא גדול המנהיגים היהודיים בעת החדשה, היה מדינאי מרחיק ראות ופוליטיקאי בחדר עליון. הוא הבין שפוליטיקה ומדינאות חייבות להתבסס על שני מעשי אומנות המשלימים זה את זה - אומנות האפשרי, היכולת לזהות מה אפשרי במצב קיים ולפעול להשיגו גם במחיר ויתור על האידיאל המלא, ואומנות המיקוד, היכולת לזקק מתוך מגוון יעדים ומטרות את היעד העיקרי ולהתמקד בהשגתו גם במחיר של ויתור על יעדים אחרים.

בן-גוריון חתר ללא לאות למען הקמת מדינה יהודית ולמען הבטחת קיומה, והבין שכדי להשיג מטרה עליונה זו, חובה לעשות פשרות כואבות שכוללות גם ויתור על זכותנו ההיסטורית על כל ארץ ישראל, וכן ויתורים משמעותיים בזירה הפנימית, כגון הסכם הסטטוס קוו עם החרדים והסכם השילומים עם גרמניה. לפני הקמת המדינה, הוא יצא נגד הגישה המקסימליסטית שתמכה בהתפשטות בכל הארץ בשל התנגדותו התקיפה למדינה דוילאומית. הוא שב והדגיש שהיעדר רוב יהודי ברור במדינה העתידה לקום יפגע קשות בריבונות היהודית ויעמיד את החזון הציבורי בסכנה.

"אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, היא מדינת ישראל". השורה הזו בהכרזת העצמאות מייצגת את הבחירה שתמיד עמדה לנגד עיניו של דוד בן-גוריון. על סמך אותה בחירה הוא החליט, בעיצומה של מלחמת העצמאות, להרחיב את גבולות ישראל מעל ומעבר לתוכנית החלוקה - אך לא לכבוש את יהודה ושומרון בשל מספר הערכים הגדול שהיה בהם. תפיסה זו המשיכה להנחות אותו גם בהמשך, וב-1967 הוא נמנה עם הקולות המעטים שקראו להחזיר את כל השטחים הכבושים מלבד רמת הגולן וירושלים.

מול שער ריק

בן-גוריון הבין שכדי שישאל תהיה גם יהודית וגם דמוקרטית, יש להבטיח רוב יהודי גדול במדינה החדשה. לקראת סוף מלחמת

העצמאות, אחרי שנחתם הסכם שביתת הנשק עם ירדן, תקפו אותו בכנסת על החלטתו לוותר על שלמות הארץ. תגובתו החרדמשמעית של בן-גוריון הייתה "כשעמדה שאלת שלמות הארץ בלי מדינה יהודית, או מדינה יהודית בלי שלמות הארץ - בחרנו במדינה יהודית בלי שלמות הארץ" (הישיבה ה-20 של הכנסת הראשונה, 4 באפריל 1949).

המחלוקת האידיאולוגית הזו המשיכה וליוותה את המערכת הפוליטית גם בששת העשורים הבאים, אך לעמדה של בן-גוריון ושל ממשיכי רכבו, שהעדיפו להבטיח את קיומה של מדינת הלאום של העם היהודי על חלק מהארץ על פני מדינה דוילאומית על כל הארץ, לא נותר כיום כל זכר במערכת הפוליטית: תומכי הסיפוח הלכה ולמעשה משחקים מול שער ריק במגרש האידיאולוגי והפוליטי. כל מפלגות הקואליציה וחלק ממפלגות האופוזיציה הקיימות והעומדות לקום, תומכות במדיניות שמספחת דהפקטו את יו"ש, וחלקן מבקשות לספח גם את רצועת עזה. האידיאולוגיה הכמעט מוצהרת של מפלגות הסיפוח היא להביא למיטוט הרש"פ, לשלוט

בחמישה מיליון פלסטינים ולהתנחל בכל שטחי יו"ש, לרבות בלב ריכוזי אוכלוסייה פלסטינית. במישור המדיני, השר בצלאל סמוטריץ' עומד בחרד החנית של המהלך לסיפוח יו"ש, והוא עושה זאת בצורה מבריקה. סמוטריץ' פועל בשיטתיות לפירוק הרש"פ ולהקמת התנחלויות ברחבי יו"ש, כולל התנחלויות לא חוקיות, וכל זאת בתמיכת נתניהו, הליכוד ושאר מפלגות הקואליציה. אבל סמוטריץ' לא מסתפק בסיפוח יו"ש ויחד עם בן גביר הוא מדבר גם על סיפוח חלקים מרצועת עזה. מבחינה פוליטית, מצב מחנה הסיפוח והפיכת ישראל למדינה דוילאומית מעולם לא היה טוב יותר. לממשלה יש קואליציה רחבה של 68 מנדטים, ואילו באופוזיציה יש שתי מפלגות, ישראל ביתנו של ליברמן והמפלגה שעתידיה לקום בראשות בנט, שעל פי סקר "מעריב" האחרון מגיעות יחד ל-36 מנדטים, ועמדותיהן המדיניות לא שונות כהוא זה מהעמדות הסיפוחיסטיות של ממשלת נתניהו. החזון של מחנה ארץ ישראל השלמה, שמשמעותו מדינה דוילאומית עם רוב ערבי,